

Arkkihiippakunnan ohje: Turvallinen kesätoiminta seurakunnissa

Tämän ohjeen tarkoituksena on auttaa ja tukea seurakuntia toteuttamaan turvallista kesätoimintaa koronaepidemian aikana. Eri viranomaisten ohjeita noudattamalla voidaan vähentää tartuntariskiä kokoavan kesätoiminnan yhteydessä.

Turvallisuus toiminnan lähtökohtana

Toimintaympäristön tulee olla tilojen, välineiden ja tilanteiden näkökulmasta turvallinen osallistujille ja henkilöstölle. Turvallisudella tarkoitetaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kokemusta vaarojen ja uhkien poissaolosta. Tärkeä osa turvallisuuden kokemusta koronaepidemian aikaan on tietoisuus siitä, että jokainen tietää toimintatavat ja vastuunsa, annettuja ohjeita on noudatettu ja ongelmiin on varauduttu.

Ratkaisut tehdään paikallisesti

Seurakunnat vastaavat itse yksityiskohtaisista turvallisuusjärjestelyistä huomioiden omat toimitilansa, niissä sallitun henkilömäärän, sekä muut olosuhteet ja käytännön järjestelyt. Linjausten tulee olla viranomaisohjeiden mukaisia, ja epävarmoissa asioissa on syytä konsultoida kunnan terveysturvaviranomaisia.

Ennakkojärjestelyt ja -ohjeistus tärkeää

Toiminnan ennakkosuunnittelussa otetaan huomioon hygieniat, turvallisuus ja suojausohjeet osallistujien, huoltajien ja henkilöstön näkökulmasta. Osallistujille annetaan ohjeet kirjallisesti etukäteen, ne kerrataan suullisesti toiminnan alussa ja toistetaan aina tarpeen vaatiessa. On tärkeää, että jokainen osallistuja, vapaaehtoinen ja työntekijä on tutustunut ohjeisiin ja noudattaa niitä.

Toiminnan suunnittelussa pidetään huolta riittävästä henkilöstömäärästä olosuhteisiin nähden ja suunnitellaan ennalta myös henkilöstön sijaisjärjestelyt. Henkilöstön ja sijaisten ohjeistuksesta ja perehdytyksestä ennen toiminnan käynnistymistä huolehditaan. Työntekijät perehdyttävät vapaaehtoiset ohjeisiin ja tehtäviinsä. Toimintasuunnitelmissa ja varasuunnitelmissa otetaan huomioon tartuntatautilanteen jatkuminen ja mahdollisesti kesän aikana päivittyvät viranomaisten ja kirkon ohjeet.

Ennakkojärjestelyihin kuuluu ohjelman selkeä aikataulutusta, siirtymiin liittyvä porrastus, jonotustilanteiden tai ruuhkien minimointi, eteis- ja wc-tilojen ohjeet, ruokailun toimintatavat, tilojen käyttöön liittyvät ratkaisut ja tilanteiden ennakointi. Ne kaikki vähentävät tartuntariskiä toiminnan aikana.

Osallistuja tai työntekijä ei saa tulla sairaana toimintaan. Toimintaan ei myöskään tulla, jos on mitään sairastumiseen viittaavia oireita, kuten yskää, kurkkukipua, vatsaoireita tai päänsärkyä. Tästä on tärkeää ilmoittaa osallistujille ja heidän huoltajilleen ennakkotiedotuksessa ja kutsuissa. Osallistujien nimi ja yhteystiedot selvitetään ennen toimintaan osallistumista, jotta heihin saadaan tarvittaessa myöhemmin yhteys.

Tavoitteena väljyys ja ulkona tapahtuva toiminta

On tärkeää, että toiminnassa huolehditaan riittävästä väljyydestä. Osallistujat eivät kosketa toisiaan ja pitävät riittävän etäisyyden toisiinsa. Tilojen siivousta tehostetaan toiminnan aikana ja toimintaryhmien vaihtuessa. Kesätoiminnassa on hyvä painottaa ulkona tapahtuvaan toimintaan, jotta lähikontakteja pystytään paremmin välttämään. Aivastamista tai yskimistä varten osallistujan on hyvä pystyä siirtymään paikkaan, jossa hänellä on etäisyyttä muihin osallistujiin.

Omassa toimintaryhmässä pysyminen

Kesätoiminnan lähtökohtana on, että toimintaryhmiä (esimerkiksi kahta rippikouluryhmää) ei sekoiteta keskenään. Suuri rippikouluryhmä voidaan jakaa osiin seurakunnan oman harkinnan perusteella. Lasten päivätoiminnan ryhmät ovat rippikouluryhmiä pienempiä ja seurakunta linjaa niistä itse. Vallitsevien

ohjeiden mukaan toiminnassa voi olla enintään 50 osallistujaa kerrallaan. Suurissa leirikesköksissä, joissa on eri rakennukset ja porrastetun liikkumisen sekä ruokailun mahdollisuudet, voi paikallisen harkinnan perusteella kokoontua esimerkiksi kaksi toimintaryhmää kerrallaan omissa määritellyissä tiloissaan.

Osallistujat kohtaavat toiminnassa, vapaa-ajalla ja ruokailuissa ainoastaan oman toimintaryhmänsä osallistujia. Työntekijöiden liikkumista eri ryhmien välillä pyritään välttämään.

Vapaa-ajalla toimintaryhmät ohjataan omille alueilleen tai taukopaikkoihin. Lasten ja nuorten vapaa-ajalla on hyvä olla läsnä työntekijöitä seuraamassa tilanteiden turvallisuutta. Muiden kuin osallistujien, sovittujen vapaaehtoisten ja määritellyn henkilöstön tulo toiminta-alueelle on hyvä kieltää ja turhaa oleskelua alueella on syytä välttää. Huoltajille ilmoitetaan sovitut saattamis- ja hakupaikat ulkona.

Hygienia ja ruokailut kesätoiminnassa

Osallistujat ohjataan pesemään huolellisesti käsiä aina toimintaan tultaessa, ulkoa sisälle tultaessa, WC -käyntien jälkeen, aivastamisen tai yskimisen jälkeen ja ennen ruokailua. Kädet kuivataan kertakäyttöisiin paperisiin käsipyyhkeisiin. Käsienpesun, yskimisen ja aivastamisen ohjeet voi tulostaa näkyville esimerkiksi THL:n verkkosivulta. Osallistujat voivat pitää myös itse mukanaan pientä käsidesipulloa. Lapset eivät käytä käsidesiä ilman aikuisen valvontaa.

Seurakunta on ennalta hankkinut riittävästi saippuaa, kertakäyttöisiä käsipyyhkeitä ja käsidesiä kesätoimintaa varten. Myös käsivoiteita voidaan hankkia. Akuutteja sairastapauksia varten ensiapuvälineistössä on hyvä olla saatavilla henkilöstölle kertakäyttöhansikkaita ja kasvosuojuksia.

Ruokailut toteutetaan hygieniaohjeita ja mahdollisimman suurta väljyyttä noudattaen sekä esimerkiksi ruokajonoja välttämällä. Ruokapöydät on hyvä sijoittaa niin, että fyysisiä kosketuksia voidaan välttää. Kesätoiminnan ruokailuihin suositellaan helposti annosteltavia ruokia kuten keittoja ja laatikoita. Tarjoiluvälineiden puhtauteen ja tarjolle asetteluun kiinnitetään erityistä huomiota. Lyhyeen päivätoimintaan on myös mahdollista tuoda omat eväät.

Välineiden käyttö

Kesätoimintaa suunnitellaan niin että yhteisiä välineitä tarvitaan ja käytetään mahdollisimman vähän. Osallistujia voidaan kehottaa tuomaan kotoa omat työskentelyvälineet tai seurakunta voi antaa välineet omaksi tai toiminnan ajaksi henkilökohtaiseen käyttöön. Toiminnassa voidaan hyödyntää mobiilisovelluksia, joiden avulla voidaan jakaa esim. laulun sanoja. Mahdollisuuksien mukaan kullakin ryhmällä on käytössään aina omat lelut, ulkuvälineet ja muut tarvikkeet. Osallistujat eivät tuo toimintaan mukaan omia leluja, tyynejä tai vastaavia.

Pihan kiinteitä rakenteita voidaan käyttää, mutta yhteisten pihavälineiden käyttöä on syytä harkita. Joukkuepelejä ja fyysistä kontaktia vaativia ryhmäleikkejä on syytä välttää.

Kuljetukset

Jos seurakunta järjestää kuljetuksia kesätoimintaan, kuljetuksen järjestäjän kanssa on syytä sopia käytännöistä. Huoltajilla tulee olla mahdollisuus kuljettaa osallistuja leirikeskukseen tai muuhun toimintapaikkaan.

Seurakuntien henkilöstön työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin tukeminen

Toimintaan liittyvät muutokset, epävarmuus ja poikkeusolojen jatkuminen ovat kuormittaneet seurakuntien työntekijöitä. Lisäksi työmäärä on lisääntynyt, työntekijät vastaanottavat osallistujien ja huoltajien palautteita ja vastuun tai terveyden näkökulmat huolestuttavat. Jokainen työntekijä myös reagoi poikkeustilanteeseen ja muutoksiin eri tavoin. Poikkeustilanteessa työhyvinvoinnin lähtökohtana on

keskusteluyhteys esimiehen kanssa, tiimien yhteinen puhe, selkeä viestintä ja esimiehen tuki. On tärkeää huolehtia työntekijöiden jaksamisesta ja työmäärän kohtuullisuudesta.

Työntekijän terveysriskit otetaan vakavasti. Samalla tavalla kuin normaalioloissakin, työterveys määrittelee tarvittaessa työntekijän työkyvyn tai siihen vaikuttavia näkökulmia. Työterveyden suositusten perusteella työnantaja tekee suositusten mukaisia järjestelyitä tai muutoksia työnkuviin. Työnantajalla ja työnantajan edustajalla on työturvallisuuslain mukainen velvollisuus huolehtia terveellisestä ja turvallisesta työympäristöstä.

Esimiesten ja työntekijöiden on syytä varautua kriisitilanteisiin, kriisiviestintään ja kriisien purun mahdollisuuksiin työyhteisössä.

Kuinka toimintaan sairastumistapauksissa?

Jos lapsi tai nuori sairastuu kesätoiminnan aikana, hänet siirretään välittömästi erilleen odottamaan vanhempansa aikuisen valvonnassa.

Viestintää mahdollisista sairaustapauksista johtavat terveysviranomaiset. Terveysteen liittyvissä asioissa seurakunnan ei siis tule tiedottaa tai antaa oma-aloitteisesti lausuntoja, vaan sopia kaikista pelisäännöistä aina terveysviranomaisten kanssa. Seurakunnan viranhaltijoiden ei tarvitse myöskään tehdä toimenpiteitä ihmisten eristämiseksi tai tavoittamiseksi. Mahdollisen altistuksen saaneisiin ollaan aina suoraan yhteydessä epidemiologian yksiköstä terveysviranomaisten toimesta ja heidät määrätään tartuntalain nojalla karanteeniin. Mahdollisista sairaustapauksista tulee aina viestiä kirkkoherralle, joka johtaa kriisiviestintää seurakunnissa. Asiat tulee viestiä myös tuomiokapituliin.

Pidetään ilo mukana!

Seurakuntien kesätoimintaan kuuluvat ilo, hyvä yhdessäolo ja hauskat kokemukset. On tärkeää varmistaa, että osallistujat saavat kesätoiminnassa hyviä kokemuksia ja tarvitsemansa turvallisen vuorovaikutuksen. Seurakuntien työntekijät ovat vahvoja ammattilaisia ja osaavat toimia koronaepidemiankin aikana tilanteiden vaatimalla tavalla ja hyviä kokemuksia mahdollistaen. Asianmukainen ja avoin viestintä osallistujien, huoltajien ja seurakunnan työntekijöiden välillä lisää sekä osallistujien että huoltajien turvallisuudentunnetta.

Lisätietoa ja ohjeita seurakunnille:

Ohje lasten ja nuorten kesätoiminnasta Suomen ev.-lut. kirkon seurakunnissa poikkeusolojen aikana (7.5.2020): <https://www.arkkihiippakunta.fi/koronainfo/>

Kesätoiminnan UKK ja turvallisuusasiakirjan malli (KKP): <https://evl.fi/plus/kasvatus/kesatoiminnan-ukk>

Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ohje opetustoimelle (12.5.2020): Näistä ohjeista voi olla apua pohdittaessa esimerkiksi alkukesän päivärappikoulujen turvallisuusjärjestelyjä. Ohjeissa otetaan kantaa myös oppilasasuntoloissa majoittumiseen. Linkki: https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/ohjeita-tueksi-lahiopetuksen-turvalliseen-jarjestamiseen-ja-tilojen-kayttoon

Piispojien ohje kokoontumisrajoitusten vaiheittaisesta purkamisesta (5.5.2020)
<https://www.arkkihiippakunta.fi/uploads/2020/05/80adb4b4-piispojien-ohjeistus-seurakunnille-kokoontumisrajoitusten-vaiheittaisesta-purkamisesta.pdf>

Turvallinen seurakunta – seurakuntien turvallisuusohjeistus (2019):
<https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/kasvatus/turvallinen-seurakunta>

Ohje siivoukseen (THL, TTL): <https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-siivoukseen>

Ohje työpaikoille koronan ehkäisyyn (TTL): <https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirusohjeistus>

Ohje työntekijöille (TTL): <https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-tyontekijalle>

Ohje opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjille koronavirusepidemian aikana (THL, OKM):
<https://valtioneuvosto.fi/documents/10616/22150002/THL+OKM+ohje+kouluihin+04052020.pdf>

Tulostettavat ohjeet käsienpesuun, yskimiseen, aivastamiseen jne (THL):
<https://thl.fi/fi/web/infektioaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/infektioiden-ehkaisy-ja-torjuntaohjeita/kasienpesu-ja-yskiminen>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL mm. materiaaleja, tartuntakartta ja epidemiatietoa: <https://thl.fi/fi/>

Ohjeita kansalaisille (THL): <https://thl.fi/fi/web/infektioaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/ohjeita-kansalaisille-koronaviruksesta>

Huoli ja jaksaminen koronaepidemian aikana: <https://thl.fi/fi/web/mielenterveys/ajankohtaista/huoli-ja-jaksaminen-koronaepidemian-aikana>

Kirkon keskusteluapu lapsille, nuorille ja perheille: <https://kirkonkeskusteluapua.fi/>

Turun arkkihiippakunta – Koronaepidemian ajan tiedotteet ja ohjeet:
<https://www.arkkihiippakunta.fi/koronainfo/>

Suomen ev.lut. kirkko – Varautuminen ja ohjeet poikkeusoloissa:
<https://evl.fi/plus/yhteiskunta-ja-kirkko/valmius-ja-varautuminen/koronavirus>

Suomen ev.lut. kirkko – Ohjeita työaloille:
<https://evl.fi/plus/yhteiskunta-ja-kirkko/valmius-ja-varautuminen/koronavirus/ohjeita-kirkon-tyoaloille>